

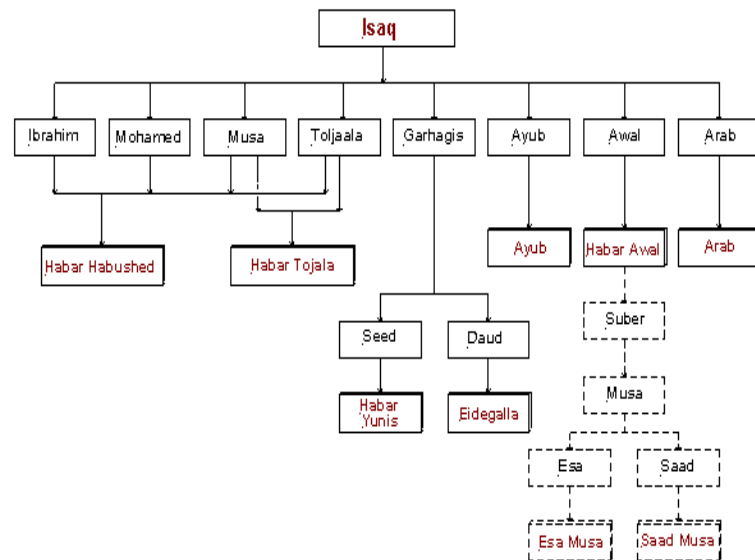
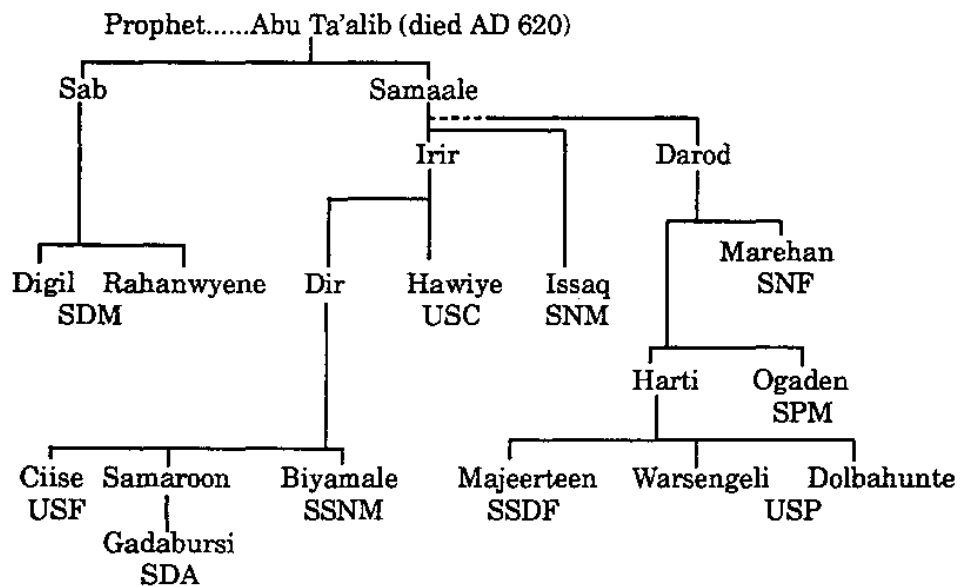
Szomália – konstruktivizmus és nomád klán-állam Afrika szarván

Tartalom

- Alapvetések
- Előzmények
- Az iszlamisták előretörése
- Az al-Sabáb visszaszorítása
- A szomáliai helyzet 2013-14
- Nomád klán-állam
- Konstruktivista megközelítés

Alapvetések

- Klánalapokon álló nomád társadalom

Alapvetések

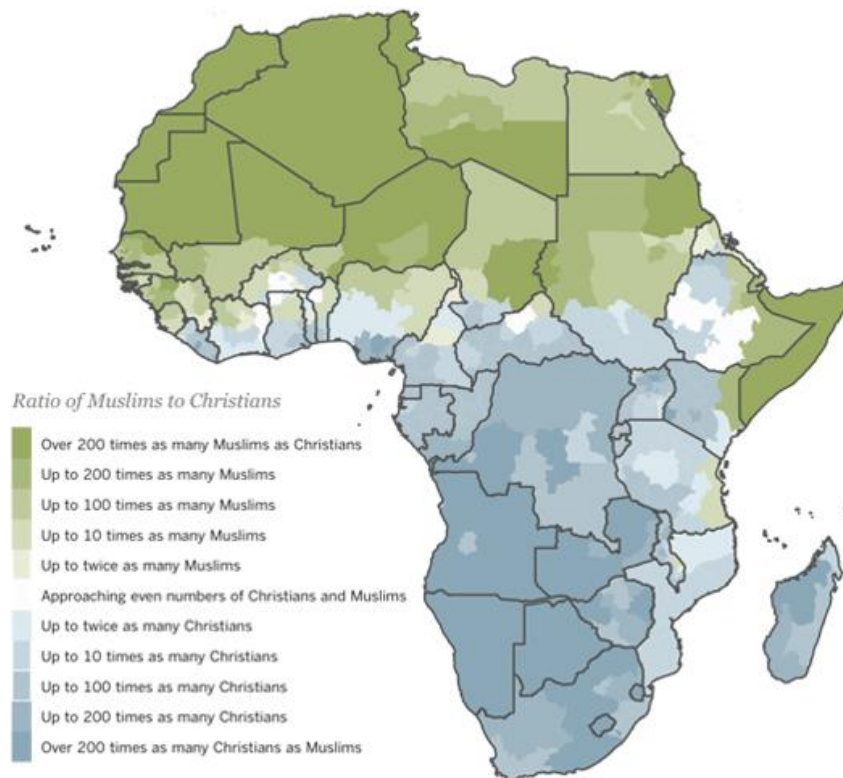
- kláncsaládok, klánok, alklánok
- legkisebb egység a dzsilib (pár ezer fő) – ez az identitás alapja
 - Válsághelyzetekben felerősödik
- Nincs állami hagyomány – nincs előképe a központi hatalomnak

Alapvetések

- Iszlám – Afrika szarva a hídfő szerepében
- Arab identitás
- Zömében nem radikális csoportok (szúfik)
- De már az 1900-as évektől is vahabita hatások az Arab-félsziget felől
- Külső szereplők vetélkedése a befolyásért

Muslims and Christians in Africa

This map shows the ratio of Muslims to Christians in each country and province. The north is heavily Muslim, and the south is heavily Christian.

Sources: censuses, demographic and health surveys, and the World Religion Database

Pew Forum on Religion & Public Life, April 2010

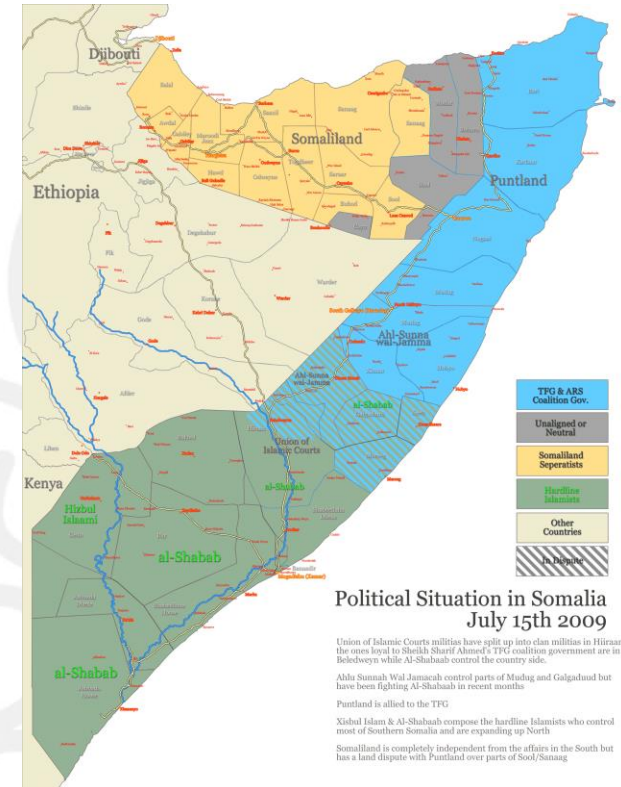
Előzmények

- 1960-as függetlenség, pánszomáli eszme
- 1969-ig demokratikus kormányzathoz egypártrendszer, majd katonai puccs – „tudományos szocializmus” – Sziad Barre uralma
- 1977: ogadeni háború
– Nacionalizmus erodálódása

Előzmények

- 1991 – Barre bukása – állami összeomlás
 - Szomáliföld kiválása
 - Nincs konszolidáció a klánok között – harcok folytatódnak
 - éhínség
- 1992-95: US és ENSZ missziók
 - Nincs kézzelfogható érdek
 - 1993. október 3-4. „Black Hawk Down” incidens

Előzmények

- A nemzetközi érdeklődés megszűnik
 - 1994 – Ruanda – nincs beavatkozás
- Karanténstratégia
- „Szomália bukott a bukottak között” – Failed States Index
- Atomizálódó küzdelem - hadurak
- Összesen 14 nemzeti megbékélési konferencia
 - A belpolitikai szereplőknek nem érdeke a megállapodás és a status quo felrúgása
 - A szomáli elit korrumpálódása, bizalomvesztés

Előzmények

- A fordulatot 9/11 hozza el – Szomália is potenciális célpont
 - Bukott államokból irányuló fenyegetések
- Szorosabb hírszerzési figyelem (Camp Lemonnier, 2001, Dzsibuti)
- Politikai konszolidáció erőltetése
 - 2000, Átmeneti Nemzeti Kormány (arabok)
 - 2004: Átmeneti Szövetségi Kormány (ÁSZK – Etiópia, Kenya)
 - Szakadás klánhatárok mentén
 - 4.5-ös formula bevezetése
 - 2005-ben vissza Szomáliába (Jowhar, Baidoa)

Az iszlamisták előretörése

- Al-Ittihad al-Islamiya (AIAI - Iszlám Egység; egyik vezetőjük Hassan Dahir Aweys);
- egyiptomi és afganisztáni dzsihadista hatások – alumni, kb. 200 fő
- 1991-96: Luuq városa; saría, nők megkülönböztetése – oktatás, kórház, kooperáció a segélyszervezetekkel; etióp hadsereg felszámolja
 - Igazgatási tapasztalatok
 - gerillahadviselés

Az iszlamisták előretörése

NEMZETI
KÖZSZOLGÁLATI
EGYETEM
A HAZA SZOLGÁLATÁBAN

Budapest, 2015. február 24. .

Az iszlamisták előretörése

- Az eddig próbált ideológiák (demokrácia, nacionalizmus, szocializmus, szabadpiac, klánizmus) sorra megbuktak
- Egy elem nem járatódott még le: az iszlám
- Egyesítő erő

Az iszlamisták előretörése

- Iszlám karitatív szervezetek – Al Islah; fontos szerep a kilencvenes évek eleji békéltetési kísérletekben
- Iszlám Bíróságok Uniója (ICU – 2000) – kezdetben mérsékeltek; minimális közigazgatás (bíráskodás, oktatás, szemétszállítás, adószedés)

Készítette: Marsai Viktor
Budapest, 2015. február 24. .

Az iszlamisták előretörése

- 2005-re a dzsihádisták jelentős hatalomra tesznek szert az ICU-n belül
 - Al-Sabáb születése
- lényegében munkamegosztás: mérsékeltek (Saríf Ahmed) a közigazgatást végzik, a radikális milíciák rendfenntartó szerepkörben
- 2006 – USA aggódva szemléli az iszlamista előretörést
 - ARPCT létrehozása
 - súlyos csapás a 2004-ben alakult ÁSZK-ra (Abdullah Juszuf) nézve

Az iszlamisták előretörése

- 2006 nyara: ICU győzelme – saria bevezetése, Mogadishu egyesítése (16 év után először) közigazgatás kiterjesztése az egész országra; béke és stabilitás ↔ al-Sabáb rémuralma
- 2006 vége: etióp beavatkozás

Az iszlamisták előretörése

- Etióp hadseregre mint megszállókra tekintenek – gerillaharc, sok civil áldozat
- Iszlamistákon belül törés: mérsékeltek (Saríf Ahmed) és az ÁSZK békekötése (2008. június)
- Etióp kivonulás 2009 januárjában;
 - Saríf Ahmed az elnök
 - ÁSZP létszámának felduzzasztása
 - Darod klán után havije uralom
 - Etióp befolyás után arab
 - a harcok nem szűnnek meg

Az iszlamisták előretörése

- A nyugati donorok hallgatólagosan elismerik, hogy Szomália iszlamista berendezkedésű ország lesz
- 2007: AMISOM – afrikai államok erősödő elkötelezettsége

Az al-Sabáb visszaszorítása

- 2009.: ÁSZK az összeomlás szélén
 - Iszlamista belharcok (AS ↔ Hizb-al-Iszlam)
- 2009-től AMISOM megerősödése
- 2010: kampalai merénylet – döntő fordulat – Uganda növeli részvételét
- 2010-11-es harcok
 - Ramadán offenzívák
 - AS súlyos veszteségeket szenved a szemtől szembeni harcokban
- 2011: AS kiüríti Mogadishut
 - Kenyai és etióp invázió

Az al-Sabáb visszaszorítása

Az al-Sabáb visszaszorítása

- Roadmap folyamat 2011-12
 - Átmeneti intézmények megszüntése
 - Állandó struktúrák kialakítása
 - 2012 nyara-kora ősze: új parlament és új elnök (Hasszan Mohamud)
 - Óriási bizakodás

A szomáliai helyzet 2013-14

- Konszenzus felbomlása
- Megszűnik az egység
 - Nyugati vs. Keleti donorok
 - Szomáli versengés (klánok, területek). Jubaföld, Puntföld, Szomáliföld
 - Viták a föderalizmus értelmezése körül
 - AMISOM offenzívájának lendülete gyengül – 14 hónapnyi hadműveleti szünet
- Az al-Sabáb vidéken újjászervezi magát
 - 2013 tavaszától fokozódó támadások

A szomáliai helyzet 2013-14

- AS erőt akar felmutatni: terrortámadások és vidéki harcok
 - Merényletek sora Mogadishuban (Legfelső Bíróság, Parlament, UNDP épülete, Villa Somalia)
 - Új módszerek, komplex akciók (VBIED, öngyilkos merénylők, kézfegyverek)
 - Amniyat – célzott gyilkosságok
- Tétek növelése – nagyobb médiavisszhang – Westgate, Nairobi

A szomáliai helyzet 2013-14

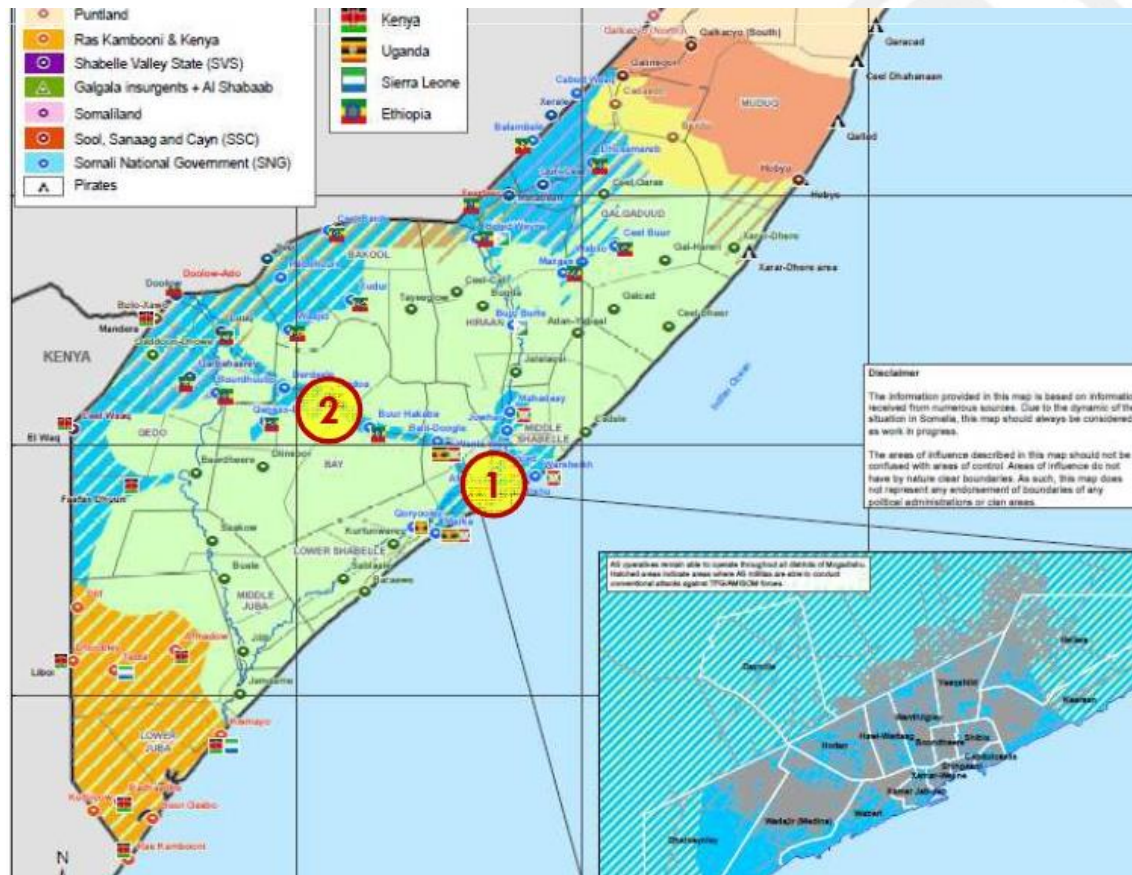
- Vidéken 2014 tavaszától új AMISOM offenzívák
 - Operation Eagle, Operation Indian Ocean
 - Látszólagos területi nyereség, de:
 - Az AS kitér – aszimmetrikus hadviselés
 - Területek elzárása, infrastruktúra tönkretétele, blokád, éhínség
- A kormányzat nem tudja kitölteni a hatalmi űrt
 - az AS továbbra is uralja a vidék zömét
 - Ahol nem, ott kiújulnak a klánharcok (ma már a fegyveres konfliktusok 40 %-a)

A szomáliai helyzet 2013-14

- A szövetségi kormány (FGS) nem hoz érdemi újdonságot
 - Korruptió szintje 80 % körüli
 - Nincs képzésképzés – hiányzik a közigazgatás
 - A haderő bevetetősége minimális – az AMISOM nélkül védtelen
 - Hasszan Mohamud eddig két miniszterelnököt váltott le két éven belül
 - Szalafita iszlám befolyása (Damul Jadid) – korániskolák, elveszett generáció
 - Havije klán egyértelmű dominanciája
 - 2014. szeptember 1-én egy dróntámadás végez az AS vezetőjével – de a szervezet képességei egyelőre töretlenek

Nomád klán-állam

- Föderális struktúra = klánalapú területi felosztás

Nomád klán-állam

- Ismét a klánküzdelem dominál
- 2016-os választások – már nem a 4.5-ös formula
 - Ha nem lesz megegyezés, fegyveres harc
- Laza szövetségi államok hálója? – de alapvető vitás ügyek
 - Erőforrások
 - Felelősségi- és hatáskörök
 - Közös ügyek

Konstruktivista megközelítés

- Nincsenek olyan szilárd alapok, amelyre a szomáli államot építhetnénk
- Donorokban növekvő frusztráció
- De nem hagyhatjuk magára
 - 1995-2006 tapasztalatai
 - Regionális fenyegetés (Kenya)
 - kalózkodás
- Úgy teszünk, mintha működné

Konstruktivista megközelítés

- Külügyek
- Hadsereg kiképzése (EUTM Somalia)
- Kormányzat erősítése
- Ragaszkodás bizonyos keretekhez (2012-es Roadmap, 2016-os választások)
- Az eszköz: a pénzügyi források ellenőrzése + AMISOM

Konstruktivista megközelítés

- A külső szereplők számára nincs előrelépés
 - Szomália továbbra is egy bukott állam
 - Komoly regionális fenyegetést jelent
 - Az AS merényleteinek fő célpontjai a külföldi állampolgárok (ENSZ, NGO-k)
- De: a szomáli számára komoly előrelépés a 2000-es évek elejéhez képest
- Kinek a biztonsága? – percepcionális kérdés

Konstruktivista megközelítés

- Diaszpórából hazatérők
- Ingatlanboom (1 millió USD körüli villák Mogadishuban)
- Sírások
- Kávézók, teázók

Perspektívák

- Nincs alternatívája a külföldi szerepvállalásnak
- Mi lesz erősebb
 - A szomáli elit önzése
 - A polgárháborús tapasztalatok és a gazdasági lehetőségek
- Mit tesz az al-Sabáb?
 - Új vezetés – új politika?
 - Szakadás?
- Biztos, hogy még évtizedes elköteleződést igényel

Köszönöm a figyelmet!